

28. §. Az elnökhelyettes, ki akadályoztatás esetében a valóságos elnököt képviseli, ezenkívül a hármas zár alatti főpénztár egyik kulcsát magánál tartja.

29. §. Az intézet ügyeit közgyűlésben egy évre választott 24 részvényesből álló választvány kezeli, mellynek feje az egyesületi elnök.

30. §. Választványi tagok csak azon részvényesek lehetnek, kik a hazai törvény által vagy onokról szabad rendelkezhetőségben és jogaik gyakorlatában gátolva nincsenek, és Pozsonyban laknak.

31. §. Minden választványi tag ingyen hivataloskodik, ennek folytatása alatt köteles levén egy részvényt az egyesületi pénztárba bét enni.

32. §. Választványi ülések rendszeren minden 14 nap, és a körülményekhez képest, vagy az elnök belátása szerint gyakrabban is tartandók. Ezen ülésekben tárgyalatik az intézetet érdeklő minden ügy, mint minden kölesön miatt benyújtott folyamodás is.

Határozat-hozásra a választványi ülésben, ide számítván az elnököt vagy annak helyettesét, 7 tag szükséges, de ha kölesön- vagy előlegzés-adásról van szó, legalább 11 tag kívántatik meg. Minden határozat teljes szótöbbség által keletkezik, kivéven kölesön- vagy előlegzés-adásánál, melly esetben a jelenlevő választványi tagok $\frac{2}{3}$ nak aránylagos szótöbbsége határoz.

33. §. A társaság kötelesege mindarra ügyelni, mi az intézet biztosítását s gyarapodását illeti. Azért is a készpénzre mindig szemmel leendő gondoskodni fog, hogy az haszontalan ne heverjen, intézkedni fog, hogy az évnegyedenként fizetendő kamat pontosan behajtsassék; s hogy kölesönökérti folyamodások hiányában az arra fordítható tőke hirdapokban közhírré tétessék, és hogy a kiadott tőkék célirányos s lehetőleg részrehajlatlan felmondására gond fordíttassék; ennél fogva minden követelő kötelezvények évnegyedenként szoros vizsgálat alá veendő.

34. §. Minthogy a társaság tőkéjének egy részét ingatlan javakra adandó kölesönökre fordítja, szükséges, hogy a választvány a kölesönökért beadott folyamodásoknál különösen figyeljen arra, hogy a vagyonbeli állapotot kimutató oklevelek hitelesek legyenek; hogy a záloggal ajánlott ingatlan javak igaz és pedig természetesi s kicserélési viszonyainak megfelelő becse vétessék tekintetbe; továbbá hogy a vagyon annak igazi becsét illetőleg, az ezen esetben minimumul föllállított kétszeres biztosság föfel-tételének megfelelően; s végre hogy a vagyon ősi legyen, a kikötött biztosságot a fenálló körülményekhez képest valósággal megbírandó.

35. §. A választvány köteles a biztosítással megajánlott javakra netalán betáblázott terhek hiteles jegyzékét a folyamodótól megkivánni s egyszer-s mind megvizsgálni, vajjon az által a kért kölesön nem veszélyeztetnék-e? szintugy gondoskodni fog arról is, hogy a folyamodó minden, bármily néven nevezendő okleveleket és bizonyítványokat saját költségén szerezzze meg.

36. §. A választvány figyelemmel leendő, hogy a kiadandó kötelezvények az adós által vagy saját kezével iratva, vagy az illető kölesönnek készpénzbeli feltételét bizonyító legalább is két tanu jelenlétében aláírva legyenek; és hogy a kötelezvények a körülményekhez képest a folyamodó hitvese által szintugy, mint a netalán szükséges kezesek által aláírassanak.

37. §. Számos folyamodó közt, a mennyiben mindnyájok kérelmei nem teljesíthetők, az nyer elsőbbséget, ki az intézetnek nagyobb biztosságot képes adni; egyenlő biztosság esetében annak lesz elsőbbsége, a ki folyamodását előbb nyújtá be: épen azért szükséges hogy a hivatalnokok a folyamodás-benyújtás idejét szigoru renddel följegyez-zék. Ezen-főül a kölesönadásoknál minden legkisebb kedvezés vagy részrehajlás keményen tilalmaztatik; minélfog-vást a választvány azon egyes tagjai, kiknek harmadizigleni atyjokfiái kölesönért folyamodtak az ille-tő tárgyalásoknál jelen nem lehetnek.

38. §. A választvány a főpénztárban tartandó pénzekre, kötelezvényekre, tárgyakra s egyéb oklevelekre gondot viselni köteles: ez hármas zárral van ellátva mellynek egyik kulcsa az elnöki helyettesnek, másik a hivataloskodó választványi biztosnak, harmadik a pénzkezelőnek gondviselése alatt leendő.

39. §. Végre köteles a választvány az egyesületet érdeklő ügyek mikénti kezeltetéséről évenként terjedelmesen számot adni, melly minden részvényesnek nyomtatásban kiadandó.

40. §. A választványi tagok kötelesek a választványi ülésekben megjelenni s betűrendben naponként egymást föl váltva, a hivatalos órákban jelsül délelőtti 9 órától déli 1 óráig a hivatalban választványi biztos képében jelen lenni.

41. §. A választványi biztos tartozik hivataloskodása napján minden kivonat-könyvecskét, a naponként be-s ki folyó pénz jegyzékeit, valamint minden egyéb hivatalos irományt aláírni, a főpénztárral vezetett számadásokat naponként bérekeszteni, s ezt a főpénztár kulcsával együtt valamint a főpénztár kulcsát és az őrizésére bizott hivatalos pecsétet is utódjának általadni. Ő viszi az elnökséget, a beváltást kezelő (escompt) választvány üléseiben, köteles továbbá a naponként beadott folyamodványokat átnézni, azokra a kiadás keltét följegyezni s a halasztást nem szenvedőket azoknak a választványi ülésekben leendő tárgyalása végett az elnök elibe terjeszteni. Hasonlóképen aláírja a más névre forgatott részvényeket, mellyeket szintugy mint visszaváltott kivonatkönyvecskéket kereszttül vágni, s megkivántató igazolás végett a főpénztárba letenni köteles.

42. §. Fizetéses hivatalnokokat a választvány fogad, és ezek:

- egy pénzkezelő;
- egy könyvvezető;
- egy segédkönyvvezető;
- egy intézeti szolgál.

Az intézeti szolgát kivéve köteles mindegyik jótállás fejében az intézeti pénztárba kétszer annyit letenni, mint a mennyi fizetést húz, mellytől neki ha az készpénzben tétetnék le 5%tes kamat fizetendő. Ezek lekötelezettségei következőkben pontosulnak:

43. §. A pénzkezelő a napokint be- és kifolyó pénzekről jegyzőkönyvet vezet, melly a választványi biztosnak a főpénztár számadásai bérekesztésénél alapul szolgál; hasonlólag ő viszi a főpénztár jegyzőkönyvét is, és őrzése alatt tartja a fő- és főpénztár egyik kulcsát.

44. §. A könyvvezető viszi a tőkebetételi és kiadási jegyzőkönyvet, mellybe az intézethez benyújtott minden rendű folyamodást sorszám szerint is kivonatan; ezeken kivül a választványi ülések jegyzőkönyvét és a szükséges levelezéseket; a részvények átruházását is ő eszközli; miért az átiratás díját 30 p. kral beszédni és a pénztárnak általadni köteles.

45. §. A segéd-könyvvezető viszi a levelezések egy részét, a pénzkezelő és könyvvezető által elibe adott számadásokat és számvételi kivonatokat s at. leírja, a beváltási (escompt) ügyekben számvető s a szükséges pénzbehajtás az ő gondja.

46. §. Az intézeti szolgál viz végbe minden meghívást, posta járás t sat. pénzbeszedéseknél kíséri a segéd könyvvezetőt a nehezebb pénzmeny-nységeket haza viendő, egy szóval minden hivatalos járás t más szolgálatot ő végez; magányügyekben azonban szolgálatával élni tilos.

47. §. A takarékpénztárnak történető megszün-te esetében a társaság egész tiszta vagyona a rész-vény sek közt kezeiknél találtató részvényök ará-nyához képest fel fog osztatni. (Folyt. köv.)

Dunatiszai csatorna. F. évi martius 2dik és 6kán kijött számaiban a Jelenkornak, ugy vélem, eléggé megmutattam, hogy a pestszegedi csatorna nemcsak a vállalkozó társaságnak lenne szerfelett káros, hanem az országnak is veszedelmes. S ha valaki állításimat tagadni meré, nagyon meg kell most tévedését bántnia, midőn maga a természet tetteleg bizonyítá be szavaim. — Ugyan kérdem ujjolag a szak-értő t. cz. urakat: mi volna most a Tiszáárja, ha a szegedi csatorna dunavize utját állta volna azon Tiszá-nak, melly dunaviz és fővény nélkül is olly roppant ká-rokat okozott?! — Ez valóban méltófigyelmeztetése a természetnek minden tiszavidéki t. cz. törvényható-sághoz, hogy ébren legyenek, s hogy el ne mulasz-szák fontolgatni a szegedi csatorna veszedelmeit, mert az ország senkinek sem adott s nem is adhatott olly jogot, melly a közjól ellen legyen intézve. — I-genis, Pest és Szeged közt csatorna czélszerűleg nem lehet, mert a vizeses a pesti Dunából a szegedi Tiszába igen nagy sat; de ezenfölül csak úgy enged-tethetnék meg, ha a társaság a dunaviz és fővény

által okozandó károk megtérítésére magát kötele né. Jöhet azonban olly idő, — bár ne jöne! — mel-ben a kárpótlás még magát a Rottschildházat is m-hökkentené. Valamint tehát kártérítő társaságról sem lehet, szintugy a csatornáról sem. Mert his; Pesttől Szegednek csak azért tervezteték a csator-ná f ő l e g, hogy a dunaviznek a Tiszába sebesebb-sése legyen, s annál több malomkövet forgasson.

Adjuk meg kinekkinek a magáét, s leg-szabad felhoznom néhai Balla Antal mérnök csat-natervét, azon Balla Antalét ki már 1790ben lán-hidat tervezett Budapest közé, s meglátjuk, ho-az nem azért vitte Szolnoknak a csatornát, mint ama turjányokat s lapálytereket nem ismérte vol-mellyeken Beszédes ur tervezé csatornáját, hanem azért, mert az arra kívántató tömérdek zárgátokat a kalta s czélszerűtleneknek vélé. S ez okból jobbr-itélte ott kötni őszsze Szolnoknál a két folyamot, a Tisza vizekre már néhány öllel magasabb m-Szegednél, következőleg a vizeses kevesebb zá-gátot kíván, és hogy a Tiszát a Dunával ne szar-ritsa; nem kívánván legtermékenyebb honrészüni-mocsárokká s turjányokká változtatni.

Eléggé kibeszéltem magam, hogy mind a l-zára mind a vállaló társaságra hasznosabb csator-navonal nem lehet mint a pest-gyulai, és pedig-lehető legnagyobb egyenességben. — Kérdés es-az: vajjon a teremkedettségnem tesz é itt vagy-akadályt? mellyre egyszerű véleményem ez.

Balla Antal, kiről némelly szakértők felteszi-némelylek méghiszik is, hogy értette magát, Pest-Szolnok közt lehetők tervezé a csatornát, és p-dig lehetők még akkor is, ha az Czegeledtől Tört-len s Tetétlenen keresztül Tószegnek vagy Vá-konyrak vitetett volna is, melly mindenik Kécs-szomszédsága. És szeretném kérdezni t. cz. Beszéd-s más szakértő uraktól, vajjon Balla Antal tervéb-vannak e nagyobb emelkedettségek s akadályo-vagy Beszédes ur tervében? és ha az orgoványi s-hara alkalmas csatornaágnak, miért mondatik Ba-terve ellen, hogy ez nagy homokdombokon lenne- viendő — holott ez minden síványhomokot, úgy sz-ván egészen kikerült minden költséges csavarg-nélkül, mit Beszédes ur az orgoványi s bugaczi h-moktengerben nem eszközölhetett több mérföld-kerüléssel is. Én tehát egész tisztelettel s mind-sértés nélkül kimondom, hogy a mit Balla Antal l-hetők állított, azt egy más szakértő tagadása e-lenében is lehetők tartom; vagy is azt következt-tem, hogy Pesttől Tószegig vagy Kécskeig, némel-t. cz. szakértő urak eddigi szegedi proclamatiójik e-lenére is, létesíthető a csatorna. Ha tehát más egy-nessb vonal nem lehetne is, a gyulai csatornához, mé-a tószegi vagy várkonyi csatorna is czélszerűbb len-ne sokkal a szegedinél.

Azonban ha már illy közel járunk a gyula- vag-békes-kécskei csatorna tiszai torkolatához, kérdé-vajjon nem lehetne e egyenes vonalt is húzni Pesttől-melly a gyula-kécskei csatorna tiszai torkolatán-vágna a Tiszába?

Ime látjuk, hogy Beszédes ur maga a termé-szetet követte, s chezképest a lapályok vezetése-nélfogva lehetők állítja a csatornát Pesttől az ó-esai turjányig. Ezt tehát libellálalni sem kel-tőbbé. De ki a helyszint vizsgálja, nem fogja ta-gadni, hogy ezen turjányból a hernádi tavakig min-denütt mély a lapály és így lehető a csatorna-folyta-tás egészen a vacsi pusztáig, melly 6 mérföld Pest-től. Itt következik Vacs, és csak ennek határa lebe-kérdés tárgya, mert azután tovább a nagykörösi-mérföld hosszú határ egész csatorna-vályut tart ké-szen; onnan pedig a Tiszáig ismét czélszerű a hely-zet. — Ha azonban még egyenesb vonalra lenn-szükség, azt hiszem, hogy Gyál, Pakony és Pótha-rasztján által szinte a hernádi lapályra lehetne vin-ni a vonalt.

Főkérdés tehát az, hogy miután ezen vonal az-melly a házára és társaságra legnagyobb hasznót á-rasztandna, s legolcsóbb is lenne, miért mulasztá-tik el ezen részek libelláltatása? Hiszen ezen vona-lon sehol sines futóhomok, mellyet igenigen olesó-ki nem lehetne kerülni. És ha ittott akadállyal kelle-ne küzdeni, mire való a tudomány és mesterség? Bi-zonnyal nem arra, hogy a turjányok nyomain csava-rogva tébolyogjunk. — És vajjon nincs é ennyi vag-tiz ennyi akadály Bugacz vidékein?

Való ugyan, hogy a vállalkozó társaság ren-delkezéseibe senkinek sines joga szólni, mig az má-kára nélkül munkálja maga javát: de van azonnal

ésére magát kötelez-
ár ne jöne! — melly-
tschildházat is meg-
lértő társaságról szó-
ról sem. Mert hiszen
ervezték a csatorna
Tiszába sebesebb em-
kővet forgasson.
magáét, 's legyen
Antal mérnök csator-
már 1790ben lánca-
's meglátjuk, hogy
csatornát, mintha
nem ismerte volna,
csatornáját, hanem a-
érdek zárgatókat so-
'S ez okból jobbnak
al a két folyamat, hol
illel magasabb mint
zesés kevesebb zár-
'Dunával ne szapo-
nyehb honrészünet
zlatni.
m, hogy mind a' has-
hasznosabb csatorna-
g y u l a i, és pedig a'
ben. — Kérdés csak
em tesz é itt vagy ott
eményem ez.
szakértők felteszik,
rtette magát, Pest-
a csatornát, és pe-
z Czegléditől Törte-
szegnek vagy Várly-
minden Kécske
dezeni t. cz. Beszedes
Balla Antal tervében
égek 's akadályok,
ha az orgoványi sa-
miért mondatik Balla
kdbokon lenne át-
yhomokot, úgy szól-
öltséges csavargás
ányi 's bugaczi ho-
tett több mérföldrei
sztelettel 's minden
'mit Balla Antal le-
akértő tagadása el-
y is azt következte-
Kécskeig, némelly
di proclamatiójuk el-
Ha tehát más egye-
ai csatornához, még
is czélszerűbb len-

mihelyt az ország kára forog fen. Már pedig a' ki meg fogja mutatni, hogy Pesttől Szegedig nem folyó csatornát amugy könnyeden húzhatni, 's a' nélkül hogy a' Duna a' Tiszába nagyobb vagy kisebb mértékbe ne öntené vizét, úgy hiszem, a' t. cz. szakértő urak közül nem fog találkozni. Következéleg fenmarad a' Tiszavidéknek azon joga, sőt kötelessége, hogy azon esetben, ha Szeged kir. városa még mind e' mellett is határanak akarná kieszközölni ezen csatorna egyenes vonalát, a' vállalkozó társaságot kárpótlásra kötelezze, 's valóban köteles mondani „rölünk nélkülünk semmit.“ Balla.

Érsekujvári „József Kisdedovó Intézet.“

„Az időben közelgetnek vala Jézushoz a' publikánusok és bünösök, hogy hallgatnák őtet. És morgó-
lónak vala a' farizeusok, és az írástudók mondván: hogy ez a' bünösöket befogadja és velök eszik, és szöla nekik példabeszédet mondván: kicsoda az ember közületek, a' kinek száz juha vagyon, és ha elveszt egyet azok közül, nem hagyja e' a' kilencvenkilenczet a' pusztában, és ahoz megyen, a' melly elvesztett vala, míg meg nem találja azt, 'sat. így olvasom e' szent ígékét az elvesztett juhról Luk. 15; 's így olvassa, így érti minden jámbor emberbarát. Az újvári kisdedovó egyesület fenmaradt tagjai azonban máskint magyarázzák, e' sz. ígék értelmét imigy fejtegetve: a' városi lakosság egykét protestans szer-
tartásu szintugy izraelita családot kivéven, többi r. catholicus, amazok tulajdonképen csekély fractióját tevén az összes lakosságnak, tehát a' kisdedek ama töredék kizártával ez intézetben r. catholica szer-
tartásban kizárólag gyakorlandók; hiszen az ugy-
mondván „csak egy parányi töredék.“ Bár e' töredék aránylag kevésben különbözik amaz aránytól, 1: 99; 's ha fel is tennök, hogy az egység jókora törtté válánk, ugy hiszem e' tárgyan szörszálhasogatásnak helye nincsen. Ne vegye tehát rosz néven t. szer-
kesztő ur az ebéli vádló soraimat; a' szenvedő emberiség ügyében emelek szót; méltatlansággal 's isten tudja mivel vádoltatnám az itélőszék előtt, ha tudomra nem nyilvánítanám a' terhet, melly embertársaim méltatlan nyomja; annyival inkább, miután nevelés ügyében korunkban az egyik szözat a' másikat éri, legszentebb kötelességemnek tartom e' tárgyhoz szinte egykét szóval adalékkép járulni. Eröte-
téseembe került e' scenát illy sokáig ép szemekkel 's jámbor kebellet nézni; de folytonos reménnyel ke-
csegtettem magam, hogy azok, kiknek e' sz. ügy leg-
szivűkhöz tapad, 's a' kik közül az egylet számos tagokat örömmel számlál, a' szentevangelium ama' ve-
lős igéjéből kiindulva e' szigorú szabályt enyhítendik; lehet hogy elhamarkodással vádolandnak e' tetért, de 1843. év előhő 14től kezdve, 1845. év jelen napjáig folytonosan túrni a' galamb türelmét is felülmulja, 's ugy hiszem a' vád alól tökéletesen felvagyok mentve.

— Uraim! köznevelés tárgya forog a' szönyegen, ugy hiszem, ha bármilly csekély töredéke valamelly társas testületnek e' legüdvösebb elvtől megfosztatik, a' töredékben foglalt egyedekek részint a' fenebb idézett ígék, részint újabb törvényeink értelmében a' legméltatlanabb sértésnek alávetvük. Az osztályokat különböző chinai falak immár roskadoznak, mielőtt tökéletesen el nem omoltak légyen, iparkodjunk az elfogult nézeteket a' falak roskadásához képest elegyengetni. Az arányban foglalt factorok csak ugy alkalmaztathatók, ha egyenmükre hozatvák: e' vagy inkább hasonló tény lényeges előmozdítója a' józan nevelésnek, mi ha figyelembe nem vétetik, még vajmi sokáig kellend e' téren küzdeni, holott e' tárgyan törvényeink lévén, csak egy akaromra volna szükség, 's a' gordius csomója föl van oldva. Hátra van még egy lényeges akadály, mellynek nyoma ugy látszik az ököljogra vezet viszsza, 's ez az „ön-
kény.“ A' rabszolga-kereskedés azonban e' földhátan nagyobb részt eltörlöttet; az orosz 's török önkényhatalom foszladozik, 's több állatkímélő egy-
letek is egymásra alakulnak; 's mi csak nem számítjuk magunkat ama vad indus törzsökök sorába, kik a' civilisatio fokán olly alant állanak, hogy e' crisi-
sen természet szerint előbb vagy utóbb keresztül kelljen gázolniok, hacsak más mívelt nemzetekkel kezettfogva az örvényből ki nem rántatnak? 's fájda-
lom! e' ragályos mirigy bár tengődve mégis él, 's mi több ép a' nevelésben, hol az erénynek ragyogó nap-
ként kellene fénylenie; fény sugarainak minden zug-
ba hatnia, hogy e' szent malasztól áthatva a' társa-
sági kötelekék rablánczokint ne látszassanak, 's a'
malasztigék parázs földre esvén, hova előbb bő ál-

*) Beküldetett Szork.

dásra, 's így boldog időre szert tehetendők. Hála az égnek loyális kormány alatt élünk, 's valóban csak ugy okulhatunk, ha egymásnak hibás tetteit kikür-
töljük; az igazság Isten és ember előtt megfér, 's így hosszú tapasztalás helyett rövid uton megszerez-
hetjük azt, miután szünet nélkül vajudunk; hisz is-
koláinkban egykét phrasist kivéve egyebet ugy sem tanulunk, a' gyakori szóváltás 's öszinteség minden száraz buvárkodást felül halad, ugy hiszem nem va-
gyunk tova a' czéltől, hova nemzetünknek eljutnia kell, az idő kedvez, kormányunk őszinte, az ember-
barátok szaporodnak mint meleg eső után a' gomba, kellé még kedvezőbb körülmény? most vagy soha.

A' kisdedovó intézetek tárgyan több ízben taglaltattam e' lényeges kérdés: „kellé a' kisdedeket pozitív vallásra, vagy legalább imádkozásra oktatni?“ A' többség tudomra ellenkezőleg nyilatkozott, én azonban a' kérdés iránt imént következő okoknál fogva máskép vagyok meggyőződve; megkülönböz-
tetem t. i. a' pozitív vallást az imádságtól; a' mi az első illeti, annak kisdedovókban épenséggel nincsen helye, a' kisdedeknek tulajdonképen real isméretekre lévén szükségük, tehát azon kell lennünk, hogy minden elméleti oktatástól fel legyenek mentve; mielőtt t. i. pozitív vallásban oktattatnának, kocsonyás izmaik előlegesen erősödjének, valamint hogy a' gyümölcsfa tenyésztő a' zsenek csemetét megkímél, nemesedésére alkalmas időszakot várva, midőn rostjai kiképezvük; szintugy az ember is e' természet általános törvényeit követve a' kisdedek boldog jövendőjét szem előtt tartván, az ebéli oktatással addig várakozzék, míg az elme őszszelasonlításokra alkalmas. E' tárgyan igen bölcsen intézkedett a' k. helytartó-tanács az oktatási rendszerben iménti elv értelmében határozva: miszerint a' növendékek hét éves kor előtt ne oktattassanak; 's valóban a' kisdedeknek hét év előtt koránsem oktatásra, hanem real isméretekre van szükségük, hogy így az emberekkel, állat- és növények fajaiával és nemeivel, valamint gazdasági- és kézművati műszerekkel jól eleve a' kisded megismérkedjék; később midőn az elme combinatókra megérett, hivatásával jókor megismérkedendő. — A' mi az imádságot illeti, igen is helyén van, hogy ott, hol egyetlenegy vallás létezik, az ovó a' szölkék ebéli tisztókat magára vállalja, de mérsékelve, hogy az intézet — mellynek czélját rövid vázlatban imént fejtegetém — imateremmé ne alakuljon; e' körülmény azonban magyar hazánkban, hol annyi törvényesen engedelmzett vallásfelekezett létezik, ritkább a' fejtér hollónál: illybeli helyzetünket szemügyre véve ha külön felekezett honfittársainknak hadat üzeni nem akarunk — de hiszen a' kereszties háborúk ideje már lejárt — az imádság ovóinkban nem hogy nem tanácsos, sőt igen veszélyes.

Reméllem hogy jelen tisztemben — mint minden emberbarátunk — lévő legszentebb kötelességemnél fogva intézett soraim helybeli társaimat kisdedovó intézetünk tárgyan okszerűbb intézkedésre felbuzditandják. Adja Isten ma inkább mint holnap. Érsekujvárott május 4én 1845.

A' pesti szegénygyermekkörhöz ez idei n a g y ü l l e s e f. h. 29kén délelőtti 10 órakor az egyesületi elnök, Úrményi Ferencz ő. ex. j. teremben (uj-piacz, saját házában) fog tartatni, mellyre a' t. cz. rész-
vényesek egész tisztelettel meghivatnak. Költ Pesten, jun. 20d. 1845. Frankenburg Adolf egyesületi titoknok.

A' Pestmegye pártfogása alatt álló hazai első Takarékpénztár hivatala a' félévi kamatok kidolgozása és az illető könyvekbe iktatása végett folyó június 28kától jövő július 6dikáig bezárólag betételekre és viszszafelezésekre nézve elzáratik, miről a' t. cz. közönséget ezenel választványi határozat következtében tisztelettel értesíti. Pesten 1845. június 21kén. Szalay József s. k. intézeti jegyző.

A' kir. magyar természettudományi társulat folyó hó 26kán esütörtökön délutáni 5 órakor állat- és növény-
és élettani szakgyűlést tart, mellyben a' t. cz. tag urak részt venni köretnek. Dr. Kovács Sebestény Endre társulati első titoknok.

Budapesti Jótékony nőgyuletek. F. é. június 13kán ő. es. kir. fönsege főherczeg-nádornék elnöklete alatt tartott vegyes ülésben szönyegre került a' mult évben véghez vitt ezüst-sorsjáték eredménye, melly az előterjesztett 's kellően megvizsgált végszámadások nyomán 69,792 ft 14 krt hajtott pengő pénzben. Ezekből levonván az ezüstszerék értéke 20,000 ft nemkülönbön a' begöngyölési szállítási, vámi, nyomtatási 's egyéb költségek 's kiadások 5100 ft őszszesen 25,100 ft, melly kiadások, e' főnebbi bevételből levonván, marad tiszta haszon 44,692 ft 14 kr., mellyk ét egyletközt két egyenlő részre felosztatván jutott mindenik egyletnek 22,346 ft 7 kr. Ezen szönyeg ely pénzeket őszönhetik a' nőgyuletek alatti intézetek a' nagytekintetű közönség részvételének, mellyért azonnal is legforróbb hála nyilvánítatik, olly hozzáadással: hogy egyedül a' Magyarországból 's hozzá kapcsolt részekből 43,099 ft 38 kr. 's a'

többi ausztriai örökös tartományokból 26,692 ft 36 kr. jött be. Ezen utóbbi őszözet Zinner Domonkos bécsi nagyke-
reskedő szives befolyásának köszönhetni, ki nemcsak pártatlan buzgalommal fáradozott, hanem az e' czélra saját erszényéből előlegezett 3100 pftot önként el is engedte az intézetek javára; melly nemes tetteinek méltó elismerésül, a' budai nőgyulek, fentisztelet ő. es. kir. magosságának hely-
benhagyásával, a' budai kórházban egy beteg ágyat alapított, Zinner Domonkos nevét örökké viselendő. Kiadta a' fönérintett napon tartott ülésből Külkey Henrik titoknok.

Gyáralapító társaság. Folyó hó 9kén tartá a' gyáralapító társaság igazgató választványja havi ülését, mellyben gróf Pejacsevich János, mint a' társaság igazgatója, jelentést tón a' társaság állapotáról, mellynek lehető rövidre szoritott tartalma következő:

„A' társasági pénzerő az első részletbefizetések után mintegy 21 ezerre megyen; 's ezen őszszeg, ha az elkésztett vagy elmulasztott befizetések, a' késedelmi kamatokkal együtt be leendnek hajtva, még pár ezerrel híhetőleg növekedni fog. — A' remélhető tőke a' folyó évre, az eddigi aláírások után, mintegy 80 ezer p. fra fog rugni; az aláírt őszszes részvényitőke pedig, nem éri el egészen a' 300 ezeret: 's ez jelenleg az alap, mellyen a' társaságnak munkálatait meg kell inditania. — És így e' pillanatban a' társaság még felette csekély pénzerőről rendelkezhetvén, mindenek előtt ama kérdés támad: a' pénztár illy állapotában mit kell tenni, hogy a' társaság alapszabályilag kifejezett czélját elérni lehessen. — Az eddigi folyamodások főkép segélykölcson körül forogván, legyen szabad a' kölcsönre nézve némi nézeteimet előrebocsátanom. — Az alapszabályok 5. §nak czélja kétségkívül az, hogy kisebb iparüzők illy kölcsön segédelmével üzletök körét tágíthassák, 's az ipar magasb fokaira is emelkedhessenek, miszerint nagyobb jólét terjedjen el körülök. Ha tehát a' részvényitőke már teljesen fedezve lenne, 's itt nem a' társaság magasb czélja: a' műipar meghonosítása, 's az ebből eredő szellemi, anyagi, és erkölcsi javak megszerzése — forogna kérdésben, ugy a' társaság egyik igen szép hivatása lenne, egy részét a' tőkének illy kölcsönre fordítani; mi által a' kisebb műiparnak teendett hasznos szolgálaton kívül a' mostani magas kamatláb is tetemesen mérséklőne. De a' fenforgó körülmények közt az eddigi aláírások befizetéséből begyűlt csekély tőkét apró kölcsönökre darabolni sem nem czélszerű, sem nem tanácsos; mert ha jelenleg a' társaság csekély tőkét apró kölcsönökre fektetné, a' naponkint sürgetőbben előálló szükségéket sokaságában maga fosztaná meg magát a' lehetőségtől, olly vállalatokat létesíteni, mellyek a' műipar fejlődésének mintegy alapul szolgáljanak, az idők igényeit kielégítsék, 's a' belőlök eredő egyenes nyereségen felül, a' társaságot még azon közzvetített haszonban is részesítsék, melly illy vállalatokból az őszszes hazai műiparra, 's így a' társaságra is hárul. Ez levén e' pillanatban a' kölcsönre nézve jelentőnek nézete, a' saját merénylőtű gyáralapításnak csak akkor lehetvén ideje, ha a' társaság néhány évig már sikeresen működendett, 's ha műiparunk olly élethe vágó vállalatokat szükség-
lend, mellyekre magányvállalkozó nem fog akadni; igénytelen javaslat az volna, hogy a' társaság a' tőke elaprózásától egyelőre tartózkodva, olly vállalatokhoz csatlakozzék részvényesül, mellyek egy felül az idők 's viszonyok igényeire és a' haza legsürgetőbb szükségeihez képest leginkább alkalmasok nálunk a' gyáripart terjedtebb alakban meghonosítani, — más felől pedig legbiztos kilátást mutatnak arra, hogy az illy vállalatokba fektetett őszszegek a' műipar a' vállalkozókra, 's ekkép a' társaság részvényeseire nézve is, termékeny, anyagi haszonforrásává tendik. Fő helyen állanak azon gyárvállalatok, mellyek az őszszes gyáripar alapjai gyanánt tekinthetők, és a' részletes gyáruzetle anyagot 's eszközöket szolgáltatnak, minők: a' fonó, vegyszeti, vas-, gépgyárak 'stb. Nem kisebb fontosságú azon gyárak is, mellyek mind a' nagyobb, mind a' kisebb gyáruzetle segédszereket szolgáltatnak; p. o. a' festő, csinoszó gyárak 'sat. Újabb időben Magyarországon az industrialis mozgalom olly kedvező fordulatot vón, hogy kicsiny segélynyújtás mellett is alaposan remélhetni annak naponkinti élénkibbulését. Két három hónap alatt számos új gyár keletkezett, 's hozatott mozgalomba, 's ugy szólva, nem telik el egy nap, hogy műiparunk néhány szövöszékkel 's egyegy újabb üzlettel ne gazdagulna. Itt tehát a' feladat, a' már ennyire élénkülő műiparnak kissé biztosb alapot vetni, miszerint a' gyáros a' hazában feltalálhassa mindazon anyagokat és segédszereket, mik nélkül vagy idejét 's munkáját megosztani, vagy a' külföldre szorúlni, 's mindkét esetben a' külföld zsbibasztó versenyé elől hátrálni kényyszerülne. Ha tehát a' társaság olly vállalatok létesítésére nyújt segédkezet, mellyek mintegy alapját képezik a' műipar tovább fejlődésének, — mellyek mig egyfelől új vállalatokat, 's termelő erőket idéznek elő, más felől a' már létezőket szilárdítják, 's a' főanyagok és segédszerek előkészítése által kisebb gyárosoknak is módot nyujtanak a' versenyt kiállani, mellyek végre az anyagi haszonat is leginkább képesek biztosítani: — akkor nemcsak eredete nemző eszméjének teljesen megfelel, hanem a' műiparban is maradandó emléket emel magának. Jelentő elérkezettnek tartja már az időt, egy nagyszerű gyárujfonó gyár létesítéséről gondoskodni. Egy pillantás gyárujgyártásunk statisticiájára bizonyítja, hogy illy gyár valóban már korszerűség lett. A' posztó, 's gyáru-kelme gyártás leggyorsabban látszik fejlődésnek indulni; 's már

eddig is nagyobb tökélyre jutott, és a külföldet a versenytéről hihetőleg kiszorította volna, ha kivált a tömérdek kisebb posztós idejét, fonás, festés, szövés, kallózás és csinózás közt megosztani, s ekkint gyártványát mód nélkül eldrágitani nem kényszerülne*). Hasonló tekintetbe jó egy vegyészeti gyár felállítását, melly nem kevésbé nélkülözhetlen alapja a gyáripárnak; s e részben a szükség már is oly nagy a hazában, hogy nem csak a honi vegyészeti készítmények mind elfogyaszthatnak, de külföldről is sok ezer mázsára menő mennyiségben behozhatnak; elannyira, hogy ama jótékony szolgálaton kívül, melly illy gyár létesítésével a hazai műiparnak tétetnek, legmérsékeltébb számítás mellett is, tetemes tiszta nyereségre lehetne számolni. Nem kisebb fontosságú és hasonló előnyöket ígérő a vasgyártás, melly a gyáripárnak kétségtelesen egyik legfőbb ágát képezi, s mellyre a két haza mintegy teremve látszik. A festés és csinózás végre oly lényeges kiegészítője a fonásnak és szövésnek, miszerint azok nélkül az emelkedni kezdő műipar soha sem juthatna a külföld mellett nagy jelentőségre. S örömmel mondhatja jelentő műiparunk azon pontra jutott már, miszerint a festés és csinózás valóságos korszerűség, s azon vállalatok egyike, mellyek létesítése épen a gyáralapító társaság czéljában fekszik.

Ezen körülményeket és okokat egybevetve, következő javaslatot hátorokodik jelentő a tisztelt választvány elébe terjeszteni; méltóztassék őt oda utasítani, hogy az alapszabályok 4. §-ának alapján, és az eddig már aláírt részvénytőke arányában, melly arányt a jelen javaslat, még azon nem reményelt esetben sem haladná meg, ha az aláírt öszszegnek csak fele fizetnék is be, — egy gyapjufonó, egy vegyészeti, egy vasmű, és egy festő s csinó gyár létesítése iránt oly kijelentéssel bocsátkozzék alkudozásba, miszerint a társaság magát az elsőben 50,000 a másodikban 30,000, a harmadikban szinte 30,000, a 4ikben 15,000 pfttal kívánja érdekelni. Kér továbbá felhatalmazást, hogy ha ezen gyárak valamelyikére, vagy akár mindenkire nem jelentkeznék vállalkozó — igazgatói állásában a társaság (a fentebbi öszszegnek erejéig) hozzájárultának megigérése mellett, vállalkozókat maga jelentő szerezhessen. (Vége köv.)

Fiume, május 31kén 1845. Az itt állomásozó cs. kir. Erneszt főhg. 48 magyar gyalog ezred evangélikus tiszturai s legénységére, úgy ránk több itt lakozó hasonló vallású családok és egyedekre nézve e hó utolsó napjai ohajtva ohajtott sz. ajtatosság napjai valának. Ugyanis dalmáthoni tiszti utját végzve, a cs. kir. nm. u. haditanács rendeletéből 27én érkezett körünkbe cs. kir. lombard-velencei evangélikus tábori pap, főtiszt. dr. Taubner Károly ur, katonahíveinek az evangéliumot hirdető, s a gyónási szertartás megelőztével az uri sz. vacsorát kiszolgáltató. Szerencsések valánk mi nem-katonahívek is részt vehetni szentegyházunk régóta nélkülözött vigaszaiban. A nagyon tisztelt férfinak már külső személyessége elragada bennünket, szívbe s szellemre ható beszédei pedig közelebb vezetének Istenünkhöz. Tiszta, mint egy női ajkáról szeliden s különös kellemmel hangzó magyarsága, mellyel a szent élet követésére intett, mély ihlet melletti egyéb édes érzelmeket is gerjeszte keblünkben, s buzgó imádság az, mellyet rebegünk, irván: „Áld meg Isten felséges királyunkat, ki atyailag gondoskodik minden felekezeti alattvalóinak vallási szükségéről is. Áld meg fenséges kormányát. Terjeszd ki kegyelmedet a magyar evangélikus sz. egyházra, hogy kebléből az evangéliumnak oly szolgáló támadhassanak, millyet főtiszt. dr. Taubner Károly urban szerencsénk vala tisztelhetni. De tartsd meg, Istenünk, továbbra is e jeles és kitűnő apostolt; add részül neki a legjobb áldásokat; adj neki erőt, hosszú életet, hogy elragadtató szavai után még számok, százak és ezrek buzogva indulhassanak megadni a császárnak a mi a császáré, Istennek a mi az Istené! ...y.

Veszprémi közgyűlés. Máj. 5kén vette kezdetét évnegyedes emlékeztető közgyűlésünk. Folyama nagyon hasonlított hős lengyel szomszédink által tartatni szokottakéhoz — hol mindenki beszél és senki sem hallgat — csak hogy ott hajdan hazafüség küzdött árulással, itt most magány személyes érdekek elintézése, a közre fordított kellő figyelemmel. Az egész, hatalmas okul szolgáló, hogy a köztanácskozások törvény által leendő rendezését minél inkább sürgezzük; mert míg kényszerítő erő nem kötelezend bennünket a szükséges csend s illő rend

*) Egy ke azon akadályoknak, mellyekkel most a hazai posztós, ki elég értékkel nem bír fonógépet tartani, küszködni kénytelen, ama körülmény is, miszerint fonalát távulról kellven hozatnia, nem igényelhet oly hitelt a külföldi fonógyártól, melly a posztógyáros üzletét folytonos figyelemmel kísérheti, s megszerezheti magának mindazon biztosságokat, mellyeket megszerezni a külföldi gyárnak márcsak a távolság miatt sincsen hasonló kedvező alkalm.

**) Főképp savak.

fentartására, addig ezt egyes lármázók (garrientes) jó tetszésétől s szelid elnöki intésektől nem igen várhatjuk. Közérdekű tárgy kevés volt szőnyegen, s ezekről is csak keveset írhatok. Győrmegegyének — a bécs-gloggniczi vasut Győrrel leendő öszszekapcsolatásáért tett felirását — felirásunkkal fogjuk pártolni. Zala levelét országgyűlés tartás iránt tudtul vettük; miután ugyan ez érdemben (ha jól emlékezem Pest felszólítására) ellenkező nézeteinket már nyilvánítottuk. Békesnek országgyűlési utasításainkat örömmel megküldendjük; viszonzást reménylünk. A nm. httanács által az idegen nyelvű törvény példányok elfogadására, mellyeknek megküldése ellen mult januáriusi közgyűlésünkben felirtunk — most komolyan intetünk; most azonban előbbi határozatunknál maradtunk — de hogy ha, mit nem reménylünk, mégis megküldetnének az idegen nyelvű törvényezikkek — akkor — Ebbeli megállapodásunkat azonban elégnék tartottuk jegyzőkönyvbe kifejezni, miután a jegyzőkönyvek év végével ugyis felküldetnek, s így egygyel több nyoma fog bennük talatni azon ovászserű határozatoknak, mellyekben annyira hővelkedünk, s mellyek a maradéknak mulatságos olvasványul szolgálhatandnak egykoron; de ennek háláját — czéljokat — soha sem eszközlik. — Érdekes volt a népiskolák vizsgálatáról évenként beadatni szokott tiszti jelentések tárgyalásával megbízott volt választványunk jelentése, mellyből benső örömmel győződünk meg, mind népnevelésünk emelkedéséről, mind idegen ajku jobbagyainknak magyarosodásáról. Szorgalmas tanítóinkat — e végre gyűjtött alapítványból — több rendbeli jutalmakkal buzdítandjuk. *) — Volt azonban kellemetlen része e választványi jelentésnek, mellyből értésünkre esett, hogy N. G. Ielkés — megyénk tbirája — mesterének a tanultványok német nyelven leendő előadását parancsolta — (állítólag felsőbbjei rendelése után) Ellene mondott ugyan e szolgabírói jelentésben alapult választványi tudósításnak az érdeklőt s jelen volt tisz. ur — azonban pusztá tagadás a bírói hitelességet semmikép nem gyengíthetvén — ellenmondása tekintetbe nem vétethetett. — Egy kis feleselő intermezzo után, nagyobb ingerültség távoztatása miatt, a törvénynek e részben már gondoskodó rendeletétől várunk orvoslást. Különös volt egyik tisztviselelőnknek, bizonyos kiküldetéshez melléje rendelt tbiránk ellen fiatalsági tekintetből emelt kifogása; de a kiküldötésüket csakugyan nem változtathatta. Jövő közgyűlésünk és törvényszékeink augusztusban fognak tartatni.

Sopronyóból két rendbeli közlést kaptunk; adjuk mindkettőt egész kiterjedésökben, s változtatások nélkül. T. szerkesztő ur! Uraságod által szerkesztetni szokott, valamint a Budapesti Híradó című újságlapokban Sopronyomegye mult aprilhó 24én tartott közgyűlésén történtek felsorolva; — érintve vagy ezekben, mikép én a főispáni helyettesek elleni eszmém kifejtését tárgyaló beszédem alkalmával mondottam légyen: „nekem nem kell rend, hanem szabadság“ — ez magyarul mondva nem úgy volt felhozva, — szavaimat soha vissza nem veszem, azért ezennel is ismétlem a mint a gyűlésben nyíltan kimondám: „szeretem a rendet, de jobban a szabadságot“ — hiszen rendet egy zsarnok is szabhat, mit én sohasem ohajtok, és ki magyarul tud kivetheti említtet mondásombul, hogy én a rendnek a szabadságot feláldozni nem akarom, ámbar oly jól tudom, valamint e két rendbeli hírlapok levelezői, hogy szabadság rend nélkül fen nem állhat, úgy tudom azt is, hogy rend szabadság nélkül fenállhat.

Nemcsak csekély személyem, hanem megyénkbeli több érdeműs ellenzéki szónok fájdalommal panaszojják, mikép gyűlésinkben mondatni szokott beszédek tartalma eltorzítva, vagy mi több az azokban főleg kiemelt eszmék elhallgatva, néhány mondások hibásan és elferdített értelemben szoktak közzé tétetni; — akár ügyetlenség, akár rossz akarat szüli ezt, kérésem odajárul: tessék ttes szerkesztő urnak oly szívességgel irántunk lenni, és akár avatott akár nem avatott kezű levelezőinek jövőre meghagyatni, hogy a gyűlések folyamát, és azokban történeteket hívebben közöljék.

*) Engedjék meg Veszprém megye t. RRei, hogy az emberiség javára irányzott ebbeli nemes buzgalmukért szerény hálánkat nyilváníthassuk; melly hálanyilvánítás mellett azon forró ohajtásunkat esatoljuk, vajha e térieni nemes törekvésök hazánk többi hatóságai keblében is minél élénkebb s kitartóbb követésre találja. Szerk.

Midőn ezt az olvasó közönség tudára kívánván juttatni, teljes tisztelettel vagyok s. t. Máj. 21é 1845. Lukinich Mihály Sopronyomegye sz. birája.

Sopron máj. 28án. 1845. T. szerkesztő ur! Becces lapjainak f. é. 39ik számában közöltetett egyik cikk Sopronyomegyéből, melly a mellett, hogy magának a részrehajlás szennyét viseli azon nevétsége oldallal is bír, hogy a már több megyében megteremtett új rendszert pártolván e lapok szellemével s irányával öszszeütközésbe jön s annak hasábján haszontalan szolgáló bókok mezejévé igyekszik aljasítani. Nézetem szerint alkotványos honban mindenképpen meg kell hagyni a maga erkölcsi nyomtatást s ki az ész hatalmának, okoknak hódolni vonakodik s azt figyelemre méltatni nem akarja: az nem éljen alkotványos hazában. Azért mindenesetre bűn az illy közlésekben az egyoldalúság, bűn — ha akárgyenge elmetehetség — silány felfogás — akár rokkant akarat miatt az előadások elferdítetnek. Hogy többé ne történjék, szívesen közlendem a soprony közgyűléseket pártatlan öszszintéséget ígervén. Míg körülményeim bővebb fejtegetésre hagynak, jónak látom röviden egy pár vonással érinteni megyei állásunkat. Mióta „a polgártársak kedvezése felett győzvéen a hatalmasok tekintete“ egy nímátékos egyed elhagyá az alkotványos fejlődés küzdelmek nyilvános terét: bizonyos közömbösség szállotta meg e megyét a közügyek iránt, ha voltak is néha fellobbanásai a hajdani szikrák emlékének és hatástalan lobogással enyésztek az mint tünékeny álmai a sors üldözöjének; melly a cselekvőségnek átirány adatott; minden ház tulajdon ego-ját ölelé körül: szívből hiányzott a szepitelen láng, melly a hazafiai érzelmektől ösztönöztette melegen küzdött volna egy szebb jövőért, öszzinte lelkesedéssel karolta volna fel azon korszerű eszméket, mellyek egyedül képesek jövendő botosítani a beteg hazának. Minden politikai cselekvőségnek főtényező elemei — öszzintén megvallva csak a tisztújítás körüli érdekek valának. S azért ki fogja csudálni, ha egy igen nagy rész elvé csak olyformán bánt, mint azon hernyó bőrével mellyből utóbb lepé is lehet. S így lón, hogy melly hatalmasok a cselekvőséget köz- és magánügyekben a magok részére huzván — monopoliumpyakoroltak, s hogy a szétszakadt testtől legkisebb okuk se legyen tartani, avatott kezekkel vezettek egy ördögöt az elnyomottak közé, hogy az egyetemesnek még reményit is elűzzék körünkbelől, s e ördög a felekezetség, s illy uton érték azt, hogy más párton lévén a szabadelvű, választásoknál, — mint az ugynevezett maradó, másn evang. mint a kath., a szétszakadt testet, melly koncentrat ereje nem volt, folytonos elnyomást tartak. Hogy illy körülmények között ritka jelszilárdulhat, a közszellem pedig épen nem fejlődött, azt minden észszel bíró ember vajmi könnyen fogja látni. — Azért — úgy hiszem — senki sem fog csudálni, ha most a legszentebb indítványok megbúknak, a legmelegebb tartalma körlevelek nem pöltölnak: mert — uraim! ez nem minden vitatko nélkül történik, s az öntudatra ébredésnek vannak bizonyos stadiumai, mellyeket átugrani lehet, s azért csüggedés nélkül tenni kell és mélleni. Még ép annyira vagyunk a megállapontjától, mintha meg sem indultunk volna; de öntudatra ébredett a nemzet: látja észrevétlen nyomtatást a világ milliói között, látja, mikép a fejlődés minden szakának meg van a maga időkor, melly cselekvéssel nem hagyja nyomát, észrevétlenül a jövendő reményei fölé nehezdedni, látja hogy költő szerint — „ki tétlen áll vagy elmarad vagy tiportatik“ látja mikép arra hogy boldogulhasson, s lemi s anyagi erejének kifejtése mellett egyesüres, öszszhangzó szilárd elhatározottságra is van szüksége; mindezeknek tudata méltán reményre s ním kassági ösztönre jogosítanak. A remény min egyik legnyomatékos rugója a tettnek: míg a cselekvőségnek testvére halál. Tíz éve hogy küzd a nevezett megyének egy pár lelkes t. birája a hódási elvek mellett sikertelenül míg sokan részindültek, részint kidülni akartak sorukból: ők ott lanak most is, s a fiatal melegekbl nemzedék n hajtól érdemeik számolyánál s részvevő megerokkal ápolja azon elveket, mellyek magvai ezen gyében eddig sziklára hulltanak. Fáradozásuk nem termé gyümölcsét: most egy szebb jövőnek néz elébe. De ennek bizonyosságul lássuk a máj. 2 közgyűlést. A csekély számú közgyűlésben k

sen valának a' köznemesek közül, 's azért szabad tér nyílt az okoskodásra: noha — melleleg szólva — nemességünk még a' legtürelmesbek közé sorozható ha — utasítás mellett nem hozatott be. Legfőbb tárgyai közé tartozott az, melyet P. J. tb. azon kérdése idézett elő, hogy mivel csak egy törvényes elnökünk van: vajjon ki fogja az egyik törv. széküli ülésben az elnökséget vezetni? "Erre főispáni helyettes ur határozottan kijelenté: mikép ezt ő maga teendő. Mire az érintett tb. alkotmányos elvekből kiindult okoskodással 's az 1536ki törvényből válaszolt, mikből kivilágolt, hogy ezen elnöklés csak szabadon választott bírót illethet 'sat. Hoszszu vita keletkezett. Előállt Sz. m. ügyv. ur ismét sophismáival 's tagadá az előtte szóló állításait, megemlítvén mikép ő is tudna mutatni törvényeket, melyek ellenkezőt bizonyítanak; de nem tudta, hogy ma erre kelljen készülnie, mely argumentuma az elnökség által is nyomosnak tallátván: hatályosan ismételtetett. A' lelkes V. H. gr. válaszolt, nyomos szavakban pártolván P. tb. urat, kit L. M. sz. bír. követett. Elmondá mikép csak szabadon választott bírót állíthatunk, elmondá mikép ha a' t. bír. is a' főispáni helyettes nevezi 's ő vezetend az elnökséget is, nem méltán adé gyanura alkalmat? Elmondá mikép a' törv. ezen szavai: „curam habere“ nem annyit tesznek, hogy ténylegesen befolyjon, hanem csak „felügyeljen“ — miigen természetes, különben másutt nem mondatnék ugyan ezen tárgyban, hogy „hisolum modo intersint“ a' táblabírákról. M. L. felszólítá Sz. m. ügyvédet, „mutasson hát törvényt, mely ezen jogot a' főispánok 's helyettesek kezébe adja? Mire elnök helyettes ur példával felelt felhozván egy volt megyei főispánt, kinek ezen jogokbai avatkozását megyéje elnözte. Cs. sz. b. Kövy és Kelemen el akart 's helyettes mellett boldogulni; de szavaikból nem bírt többet felidézni, mint ezen szavát: „Kövy és Kelemen.“ A' hoszszu vitának szavazás vetett véget, mely midőn a' főispáni helyettes részére dönté el az ügyet P. J. lelkes t. bír. a' szeretve tisztelt V. H. gr. 's a' szilárd lelkű Gr. t. bír. a' táblabírásról — törvénytelen elnökség alatt itélni nem akarván — leköszöntek. Másnap — mint később megértők — épen kilenc órakor jött ns Nógrádmegye levele, melyben ezen új rendszer ellen szöval fel 's megkéri megyénket is, hogy ezen ügybe színté felírna. Helyettes ur kijelentvén, hogy a' megyének multkor határozatamár az e' tárgybani intézkedést szükegtelenitvén ezen felszólítást egyszerűen félretétetni kívánja. Mire Sz. L. megjegyzé, mikép a' RR. a' mult alkalomkor azon ellenvetést támasztották, hogy diplomaticus adat híjával vagynak: most itt egy megyei tekintély áll elő, mit hitelesen elismernünk szükegt. Egyébiránt a' tegnapi esemény után — úgymond már nem áll ott a' dolog hol előbb. Mert megsértetett a' törvényes elnök hatásköre 's az alkotmányt, 'semmit rólunk nélkülünk“ben kifejezést alapelve. Nézete szerint a' főispánok felügyelési joggal bírnak ugyan; de tényleges befolyással a' beladminisztratio körül alkotvány-szerűleg nem működhetnek; 's midőn a' helyettes mint tegnap láttuk mégis ezen jogokba vágni igyekszik: önként adja jelét egy új rendszernek. Megemlíté mikép ez a' megyék rendezésibe vag 's a' kormány a' törvényhozó testnek csak egy része lévén alkotvány ellenes tettet követ el akkor, midőn ennek megkérdése nélkül eddigi rendszerünket változtatni akarja 'st. st. T. Balint főbíró, ő nagysága diplomáját ezen körlevélnél sokkal hitelesebbnek tartá — az esz formula is az előbbi, azért a' körlevelet nem pártolja. Sz. L. felszólítá, hogyha a' megyék tekintélyét 's erkölcsi nyomatékát megdönteni nem akarja: ne hozza kétségbe azoknak hitelességét; 's ha T. szb. ur előtt — úgymond — olly csekély hitelességgel bírnak a' megyék, akkor kár azon széken maradnia, melynek hitelességét a' megye adta, melyet ő, 's szb. ur hitelesnek még sem tart. De ő a' leköszönés-re legkisebb hajlamot sem mutatván a' tanácskozás tovább folytatott. Sz. m. ügyv. ur azt állítá, hogy a' kormány azon okból tett sok megyébe helyetteseket 's jelesen ide is, mert az előbbiek nem tettek eleget köteleességeknek 's rá támodott jó morczan az előtte szólókra, hogy illy indítványokkal többé ne alkalmatlankodjanak ne zavarják a' nyugalmat — talán ha talmat? hm? . . . Az elnök ismét a' következetességet emlegeté Sz. L. „szólok ur“ ellenében 's mutogatá, mikép ezen új eszmében semmi rossz nem rejlik. Cs. szb. (bele kiált) „Úgy van!“ N. J. „Ha eddig meg nem voltamgyőződve, Cs. szb. ur argu-

mentuma tökéletesen meggyőzött, mert ő azt mondta: „Úgy van!“ (hangos kacaj) Én is szeretném ha úgy volna. Elhiszem — úgymond — hogy ő nga vissza nem él ezen jogával; de vajjon ő leend e ezentul is elnökünk? 'sat. 'sat. Nekünk meg kell — úgymond — örzeni a' municipalis jogokat, melyek úgy szólván alapját teszik alkotványos szabadságunknak. Köszönöm én — folytatá — az ollyan szabadságot — vagy az ollyan biztosítást, minél fogva, hogy bajam ne legyen, meg ne vágnak vagy megne löjnek: jónak látják elzárni szegény fejemet 'sat. 'sat. szépen fejtegeté tovább a' tárgyat 's csak sajnálnunk lehet, hogy stenograph hiányában beszédjét terjedelmesben nem közölhetjük. Szólt a' már említett derék V. gr., L. M., Ost. . . P. Nagy M. csudálá hogy Sz. m. . . kifogást tehet olly lelkes és igazságos, olly buzgó, türelmes elnök ellen mint volt főispánunk volt, csudálá annál is inkább, mivel ennek szolgálatában ügyködik 's így igazságot igen; de méltatlanságot semmi esetre nem érdemel. 'S miután Sz. a' következetességet igénylő R. „szólok“ ur ellenében megjegyezte volna, mikép ez a' körülmények változván nem következetlenség — 's mikép vajha azon egyed, ki ez előtt pár évvel a' törvénykönyvet verte e' teremben azt állítván, hogy nincs abban egy törvény, melyet a' kormány meg nem szegett volna 's most az egyenes igazságot csupa követezete s e s e ből nem akarja belátni: — vajha inkább a' maga személyét igyekezett volna megovni a' következetlenségtől; — a' tárgy szavazás alá bocsátottat 's eredményé lön, hogy az érdekelt körlevél pártoltatik. — Több magán ügy körüli intézkedés fordult elő; de ezek közfigyelmet nem igényelvén, sorainkat bezárjuk azon ohajtással: vajha az itt elvben összejött fiatalok soha elne szakadjon egymástól.

Budapesti napló. (Junius 26án.) F. hó 18án gr. Batthyány Imre ő. m. g. át fényes küldöttség tisztelése meg a' zalai Rk. köréből, mely híven ábrázolá a' megye bús érzötét tisztelve szeretett főisp. t. bíró elvállása fölött; a' megf. sz. férfi pedig érzékeny köszönetét nyilvánítá az iránta nyilatkozottat bizalomért azok részéről, kiknek kormányzati vezérletét több, mint 20 évig szerencsésen vitte. — Nehol sem lehet inkább kiismérni a' népjellemet, mint az úgynevezett népünnepek alkalmával; melyek a' külföld példájára hazánkban is néhol, 's néha tartanak. Minden nemzet saját-szerű mulatságokban találja örömét, melyek kitünőleg a' b. rázóli hajlamait, 's világpolgársági állását, minek tükre egyenél végtelen bohózkodás, másnál hideg egykedvűség, harmadiknál vérengző tényekben áll 'st. Nálunk a' koptatott nóta jár: sirva vigadni, és vigadva sirni; de mely nem mindenütt valósul. Mult vasárnap valánk tanui a', hermine mezei első nép ünnepek, melyek célja szépségét tekintve mint úgyenes rendezett méltánylandó; ki azonban itt magyar jellemrajzot szándékozik szerezni, esalatkozott; hanem igen is a' magyarországi vegyes elemek zürzavaros ábrázatát láthatá: hol a' sok különböző természet mintegy viaskodni látszott vigalmi fensősége fölött: A' hermine kápolna rakva volt nemzeti, 's mindenféle zászlókkal, melynek tetejére elkészített állásokon járt föl, le a' nép; szerteszt zenekarok működtek, mindennemű hangokat esalva elő hangszereikből; mindenfelé sátrak voltak fölállítva a' kényelmi tárgyakkal ellátva; majus is volt leásva; melynek tetejéről szuhazok törekedtek díjat szerezni; itt ott tánczó csoportok, miknek legjelesbika a' színállvány közepén két lobogós ruhában toborzott esztei ezred legénysége volt, nagy bámész sorog előtt lejtven a' színté magyar öltözékű zenészek által hangoztatott tábor dalra. Különbö a' nagyszámu közönség részvéte e' jövendelmi eszmét sükeresítette, mert a' napi bevétel 1288 ft 18 krra rugott p. p. — Kevésbé zajos, de nem kevésbé élvezetes mulatság volt a', természettudományi társulat 'évenként a' budai hegyekben tartatni szokott nyári vigalma, mely ezidén is mult szombaton tartott meg; 's számos tudós férfi a' természet zöld kebelén szellőztetvén ki magát, 's a' 'fázannál' izletes ebédül fölulva folytatandja ezután buvárlatait. — Nemzeti színházunkban mult szombaton derék Szathmárynének jutalmjátékaul. Inés került színpadra; a' szerepekre fordított nagy figyelemért az illető szereplők teljes dicsőre méltók. — Ugyanott a' „Szökőkút“ katoná' most készül megbukni; mert mennél vénebb, annál hanyagabbul szoktatik. — A' dunafürdés ez évben sok áldozatot nyer; mert mint említők a' hőség ellen sokan rohanak vízbe, pedig a' rohanás mindig veszélyes; e' héten egy alkonyodáskor két holttest uszott le a' folyamon, 's közelében mesterlegények tovább folytatták a' fürdést. — A' bérkocsisok ellen örökös panaszok hallatszanak, 's valóban bámulnunk kell egyrészt e' fajvadságát, más részt azon türekeny elnézést, mely e' garázda nép irányában hatóságink részéről tapasztalható; mult héten a' kecskeméti utcában egy gyönyörű lánykát sodort el e' járda bitorlók egyiké; ki adanda kárpótlást az anyának gyermeke vesztén, ki mig ezt menteni igyekevék, maga is sérvet kapott? — Epen az nap egy másik részegen rohanván egy boltjátónak kocsirodjával azt betörte, miből eléggé következtethetni a' féktelen csapongás eredményeire. — Honderü collegiánk azt mondja: hogy a' Jelenkor Piek lezékített productionknak tartja. Igenis productionak, még pedig ollyan productionak, mely mig egyfelől mély pillantást hagy vetni a' lélek titkaiba, másfelől bámulásra ragad a' véges elme csudálatra méltó működési képezhetőségét 's erejét

tanúsító eredményei által. — A' fővárosi udjónságok írója korholja azok merészségét, kik magyarul jól nem is tudván, magyar nyelvtanítóknak mernek föllépni; mi még nagyobb megrovásra látjuk méltóknak azokat, kik nem pirulnak saját útján kibocsátott magyartalan magyar munkáikkal aláadni 's keletiségéből egészen kivetkötetni szép nyelvünket. Exempla sunt odiosa; 's azért példákat fölhozni nem akarunk. — Idei műkiállításunkra már eddig is jeles művek érkeztek be; a' bíráló választvány olly férfiakból áll, kiknek eljárásától a' műgyesület jó sükert remélhet. — Tegnap az utcai népesoportozat több utcaaszögleten holmi öles re cipéket bámult, melyeket Lejars műlovag nyújtott a' magyar közönségnek német nyelven. Milly lovagias e' lovar irántunk! fölszedi pénzünket 's még arra sem méltat, hogy nyelvünkön szólna hozzánk; pedig a' sok ezer jövendelemből lehetne tisztá magyarságot is producálni! A' lovarkör helyén ez előtt Advinent állatsereglete tanызott, ki színté szólhatott volna hozzánk francziailis, — mert ha már idegent kell választanunk, mind egy — de a' vadgyüjtemény udvariasabb volt, mint a' művészereglete, 's nem csak eleinte nyújtott egy kis mézes madzagot; hanem folyvást az illedelemnél maradt. Értik vendégművész uraim, itt Magyarország van, hol már megunták a' háboskodást.

Spanyolország.

Barcellonából érkezett tudósítások Izabella királyné egészségi állapotát igen nyugtalanítóknak festik; az orvosok vízkórság előjeleit fedezék fel benne, melynek gyógyítására a' fürdőknek nincs hatásuk. — Havanában máj. 12én több erejlett köteget fedeztek föl, melyekben a' legtisztább egérvölvet betakarva; a' gyanyu legott a' szegény négerre hárult, mintha t. i. ezek a' kutakat akarák vala megmérgezni a' kereszténytelen keresztények kiirtása végett. A' katonai laktanya sütő házában is hasonlóképp 12 illyen csomót találtak. Ekkor a' gyanyu már hitté emelkedett, a' miért is Charley Blakeley magát jól bíró szabad néger legott elfogatott; monda szerint, ha a' zendülés sükerülendett, ő volt a' sziget főnökének kijelölve, mely hivatalához illő öltözetet Párisban már meg is rendelé. A' sziget mostani helytartója O' Donnel megígéré neki a' szívességet, őt ugyan ezen parancsnoki öltönyében felakasztatni. Nem sokára egy rendelvén bocsátott ki, mely minden szabad négernek 12 nap alatti távozást parancsol a' szigetből, kiknek száma az egész Cuba szigeten 5900ra megy. E' szigeten olly tikkasztó szárazság uralkodik, hogy az állatok szomszágban hullnak el a' czukornád egészen kiég, 's száz mérföldnyi távolságon sem láthatni legkisebb zöldet is. — A' ministerek királynéjok által Barcellonába hivattak, ott részint Don Carlos lépéséről, részint a' szentszékkeli viszonyokról velök tanácskozásul. A' madridi kormány kapván Don Carlos fiának nyilatkozványát az atya lemondásával — megengedé, hogy azok a' Heraldoban közöltessenek. — Máj. 28án küldetett meg a' spanyol kormány a' Marokkóval tett újabb egyezés, mely szerint a' spanyol birtoknak Ceuta felőli határa ismét ott állítatik fel, hol az a' szerződés 15ik cikkke szerint az öszszeütöközések előtt volt; a' marokkoi Sultán keményen meg fogja tiltani a' mellilai, alhucemási és pennoni mórokak ezen tájak lakóit, vagy ezen partokhoz közelgő hajókat jövendőre bármiszín alatt zavarni; a' szerződés 32ik cikkke a' horgonypénzről, 's a' 28ik a' kiviteli vámról ismét régi erejébe fog léptetni. — A' Gazeta szerint a' pénzügyminister a' St. Fernand bankkal szerződést kötött, melynek értelmében ez utóbbi 100 millió reáltkölcsönzött a' papok adományzására; ugyan e' célra egy Junta is neveztetett ki, melynek elnöke a' toledo érsek, tagjai: a' madridi apostoli követ, egy püspök és két világi; végre egy rendelvén bocsátott ki, mely a' papi jóságok viszszaadátását megrendelő törvény fogantatását határozza meg. — A' clerusnak 1845ik évi fentartására 159 millió reál határoztatott, ebből azonban a' nevelő-intézetek is ellátandók.

Franciaország.

Bizonyos lap tudatá, hogy a' francia udvar Angoulême hg. halála után gyászt veend fel. Ezt következő észrevétel kíséri. X. Károly halálakor ez nem történt; holott a' görzi udvar Orleans hg. halálát meggyászolá. A' Tuillériák, és görzi udvar közti családi viszonyok egyedül abban egyeztenek, hogy mindkettejök az elhunytért engesztelő misét tartattak, a' király azonban mégis az időb ág hercegeihez évenként írt egy levelet, de ugy látszik, erre aligha kapott választ. A' status által el nem ismét Benedekrend Franciaországban nagy vásárlásokat tesz; így a' biévresi palotát, és a' montmorency-lával hotelt a' notre-damei utcában megvevé — utánozva Aumale hget, ki a' Chateaubriandféle palotát vevé meg. Thiersnek a' jezuitákat illető indítványa ezen

szerzetési fejleszkedésben újabb anyagot lel. A Francia katolikusok gróf Montalembert által szerkesztett emlékiratát O'Connellhez, közli a J. des Debats; tartalma következő: Önnek neve rég óta köztünk épen úgy tiszteltetik, mint történeteink legnagyobb embereié. Csudáljuk önnek bátorságát és szilárdságát; mélyen illet meg bennünket ön diadalmos szavának hangja; irigyeljük a hatalmat, melyet ön hazája, és az egyház fölött gyakorol. Köszönet és hála ön szónoki tehetségének, valódi buzgalmának, mely a valódi rokonság köteleit emberek és nemzetek közt ismét megújítja. Ismérjük mi Irlandot, szeretjük azt mint testvérünket, s mint a kath. valláshoz csüggedetlen ragaszkodásának áldozatát. A dolgok közönséges állásánál megtartoztatók vala magunkat önnel ezen érzelminket tudatni, nehogy az ottani ügyekben hivatlan beavatkozásról vádoltassunk. De vannak idők, midőn kötelességgé válik megmutatni a világnak, hogy a katolicismus keblében nincsenek idegenek. A jelen pillanatban, midőn ön népszerűségének fénye, állásának nagysága börtönfalakon török meg, midőn az üldözés ön dicsőségét újabb koronával ékesíti, nem állhatunk ellent az ösztönnek: önt részvétünkről biztosítani. Tudja meg ön, hogy képe lelkünkbe vésetett, mely az oltár talpzataig kísér bennünket; győződjék meg ön börtöne éjében: hogy Franciaország katolikusai imádkoznak önért, kérik Istenüket ön fogsága sulyának enyhítésére; hogy szeretik, tisztelik önt, mint egyházuk legbuzgóbb fiát, s mint a szabadságnak legbecsületesebb legerősebb bajnokát. A J. des Debats ezen iratot jegyzetekkel kíséri, melyre okot szolgáltatott O'Connellnek a következő év sept. havában tartott beszéde, midőn alkalmilag a franciaországi közoktatási rendszert is érintvén, aztszörnyetegek munkájának lenni állítja; egyszersmind reményét fejezé ki, hogy Franciaország mostani monarchája, ki a népküzdelmek szebb eredményeit lábaival tapodja, a kezeibe adott hatalmat nem sokáig tartandja meg; s örvend az ajulási előjeleknek, melyek a francia trónt befellegzeni kezdik. — Tovább O'Connell nyilván mondá: „Lajos Fülöp a júliusi zendülés minden eredményt saját hasznára fordítani sietett, a chartának 3 pontját: a közoktatás, sajtó és Jury szabadságát tudá ő, miért

biztosítá? ő mindezeket escamotirozta, s Franciaországot egy istentelen egyetem léleksötéségével árnyékolatá be. Lajos Fülöp csak Páris erősítvényeinek bevégztetését várja, hogy mindezek nyakára lépjen“ stb. Végül az érintett újság javasolja; hogy addig is, míg O'Connell irlandi hadával megérkezik, hogy a bordeauxi hget trónra ültesse, s a szörnyetegeket, kik most a francia egyetemet képezik, kiűzze — szükséges a francia katolikusoknak Montalembert vezetésével alatt síkra lépni, s O'Connell a fogságban üdvözleni.

Anglia.

A Times hoszas jegyzékét közli azon ajándékoknak, melyeket Miklós orosz czár Londonban létekor ugyanott szétosztott. Hat udvari főhivatalnok értékűs burnót szelenczét kaptak, melynek födelére a császár gyémántba foglalt arczképe van vésvé. A lovászmeister s az istálló egyéb szolgálói brilliántokkal kirakott szelenczét nyertek, nemkülönb minden udvari hivatalnok, kik a czárnak közvetlen vagy közvetett szolgálatára voltak, drága emlékekben részesültek; a kiosztott gyűrűk, órák, díszítők száma olvashatlan. A Nelson-szoborra 500 ft sterlinget, ugyanennyit a Wellington-emlékre ajándékozott. Az idegen gyámoltalanok segítésére alakult társaság pénzalapját 1000 guineével, a St. György plébánia szegényeit 200 ft sterlinggel, s az építő felben álló német elfogadó intézetet 100 guineével öregbíté. A brit tengerészek, kik a czárnak a hajóból történt kiszálltak s oda beléptek foglalatokodtak, emlékekkel tiszteltettek meg, a matrózok fejenkint nagyobb összegű pénzzel gazdagítottak. Azon pénzajándék összege, mely a Buckingham palota, és a windsori kastély udvari emberei közt ezen alkalomkor szétosztott — 2000 ft sterlinget tesz. Megjegyzéi végre az említett lap, hogy Miklós czár a neki ajánlott pelyhes ágy helyett inkább bőrrel bevont, drót rugókra készült tábori ágyat választá, s ilyen vitetett számára a hajóra is. Végre a lengyel menekvők felségítését eszközölő londoni társaságnak céljakönnyebb elérhetésére egy összegű ajándékot küldött, melyről azonban ez bizonyos okok miatt el nem fogadott. — Jun. 9én az alsóházban Peel jelenté, hogy az u-

jabban Franciaországgal kötött négerkeres megszüntetését határozó szerződés mind két által a ház asztalára letétezt a szükséges vételek végett; Palmerston l. kérdé a főmin ha nem lenne e szives azon mellékirományok bizonyítványokat is a szerződéssel együtt kögátat végett elterjeszteni, melyek okot szoltak ezen szerződéskötésre? Peel e kívánato teljesítheti, mert ez által a kormány több hionka hivatalvesztéssel fenyegettetnék. E mellett Peel tovább is megmaradvan, a ház a utakra tért át. Az alsóházi bizottság a skot bar majd egyhangulag elfogadá, s legott az irland szabályozását tárgyzó javaslatot vevé fel. Jun kén Villiers a gabnatorvények elleni indítvány z a szönyegre, de most is, mint mindig, megh A lengyel menekvők által adandó balban a gaz szonyi tisztet Nemours hgnó, Kent hgnó, és l nagyhgnó segédkedések mellett elfogadá! Jun kén az udvar a szász király társaságában clarc kastélyába vonult. A kormányhatóságok meg azoknak, kik a szokasba vett repeal gombot m lonbözötési jegyül ruhájokom viselik, az udvar telyba bemenetelt; mely tilalom több repea végre is hajtattott, az örök által t. i. a bemen eltiltatván; ez, s több más ingerlő ok miatt a l ni grófságban az orangisták, és repealerek k versengésből ütökzet kerekedett, melynek c mására katonaság használtattor, egy repea gyonlovetett. A dublini lordmayor vezérlete küldöttség nagy ünneppel nyujtá át az emlék O'Connellnek, melyet a dublini hatóság az a tor tiszteletére küldött.

E l e g y.

Az orosz academia 1842ben egy szótár tésére kebléből választványt nevezett ki, mely tonos munkássága által 71,626 orosz szavat zett fel. Munkálkodásáról nem rég a nagy gyul jelentést nyujta be, midőn is eddigi munkálk mint sokoldalúsága miatt érthetetlen, s célmal nem felelő, a gyülés által megsemmisített szótár készítése ujából kezdetett, melyből 20 í készszedve, és ki is nyomva van, de az egésze készítésére még sokáig kell a közönségnek kozni. —

51dik szám.

É R T E S Í T Ő.

Haszonbérbe adás. Közhírré tétetik, hogy az ó-gyallai t. közbirtokosság részéről lefolyot elkülönözési arányosító perben hozott ítéleteknek következtében a most nevezett, Rév-Komáromtól 1 1/2 órányira, s Komáromból Ersekujvár, Nyitra, Nagy-Szombath, Rudó, Verebély felé vezető országutban fekvő ó-gyallai helységben a közös kisebb királyi, úgy mint koresmáltalási s mészárszéki jogok az azokhoz mért 30 hold földdel együtt folyó évi szeptember 29-től kezdve három egymásután következő évre haszonbérbe ugyan folyó évi augusztus 3-án délutáni 3 órakor O-Gyallán t. konkoli Thege László bírő ur házában tartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek fognak kiadatni — mely időre és helyre az azon jogokat haszonbérbe kivenni kívánók ezennel illendően megóvattanak.

Gyapju árveretése. T. Hevesmegyében kebeleztett Szolnok mezőváros tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy az itteni összes lakosság birkáinak nyári gyapjuja a folyó évi július hó 10dik napján a helybeli városbáznál tartandó árverés útján eladatni fog. Mire a venni szándékozók hatszáz p ft bánatpénzzel ellátva ezenel meghivatnak. Szolnokban június 19kén 1845. 1—2

† Előfizetés az Iparegyesület által kiadott Hetilapra. A közlegő félre új előfizetést nyitunk 3 pftjával helyben és kihordással, 4 pftjával pedig a vidéken és postai küldő éssel. Midőn e szerint az érde olvasó közönséget újra lapunk iránti részvétre felszólítjuk, csak kettőt emelünk ki, mi lapunkat félreismerhetlenül jellemzi. Egyik az, hogy lapunk az iparos mozgalmak jobb régióiban is működik, tabát oly kérdésekkel foglalkodik, melyek jelen átalakulási korszakunkban Magyarország életkérdései. Másik az, hogy lapunk már most is az ipar terén működő egyesületek s egyesek közremunkálását bírja s jövőben — ennyit szabad reménylenünk — a dolog kifejtésével még nagyobb mértékben bírandja. A kettőhöz még csak azt adjuk, hogy intézkedések tétettek, miszerint a jövő felében e lap k hasábjain népszerű technikai értekezések is foglaljanak helyet. Vállas Antal, szerk. 2—3

† Felzólítás. Sztamorai Malenitza János ur minden hitelezőji, az általa törvényesen már közbetett viszsza hívás (revocatio) folytában ezennel felszólítottanak: miszerint a nekie kölcsönzött pénzek viszsza fizetése iránti alkudozást, s netaláni kiegyenlítés végett f. évi october 1s és 10ke közti időre a tartozást kimutató eredeti okiratokkal ellátva alulirtozhó annál inkább megjelenni ne terheltessenek; minthogy később jelentkezők figyelembe nem vétethetők. Popovics János m.k hites ügyvéd, mint Malenitza János ur teljeshatalmu biztosa, lakik Temesvárott Makry-házban. 3—3

† Magyar Gazdasági Egyesület által kiadott „Magyar Gazda” című gazdasági folyóiratra az előfizetés jövő félre megnyitvatván, a t. cz. gazdasági közönség értesítettik, hogy az eddigi előfizetési ár, félévi folyamra 4 pftal jövőre is fölemelés nélkül megmarad. Előfizethetni Pesten az Egyesület titoknokai hivatalában (üllői-ut gr. Károlyi ház) s t. Antal Mihály urnál a nemzeti-casinóban; vidéken az Egyesület ügyviselőinél s minden kir. posta-hivatalnál. 2—3

† Birka-eladás. 2500 nemesített anya s 700 egy éves nőtény birka, nemes Fehérmegyébe keblezett kis-hantosi pusztán eladandók. Venni szándékozók értekezhetnek f. özvegy Ritter Jakabnó aszszonyasággal. 2—3

Gőzhajózási jelentés.

I. Dunai gőzhajózás.

Mindennap indul egy hajó Bécs felé — reggeli 7 órakor. Hetenként négyszer, u. m. szombaton, kedden, szerdán és pénteken reggeli 4 ó Zimony felé. A Pestről június 1jén, 15kén s 29kén induló gőzök az oláh; a június 8 22kén indulók pedig a török részeni közlekedést egész Konstantinápolyig eszközlik. Zimonyból Orsovára minden kedden és pénteken indul egy gőz.

II. Tiszai gőzhajózás.

Minden hétfőn, a Pestről induló gőz megérkezte után, indul egy gőz vidékről Tittel felé, s innen Szegedre, hol szerdán este megérkezik. A dunai és tiszai gőzhajózásról szóló részletes kimutatás, mint szilárdított árvoatok jegyzékei mindenkor kaphatók a gőzhajózási hivatalban. Pest június 1jén 1845. A gőzhajózási hivatal.

Haszonbérlet.

A zombori k. kincstári igazgatóság részéről közhírré tétetik; hogy a bácsi k. kincstári uradalmakban következő úri haszonvételek 1845 évi novemb. 1-től fogva, egy vagy több évre írott ajánlatoknak benyújtása útján, melyek legfőtebb 1845. évi július 14én reggeli 9 óráig az igazgatósági elnökségnél beadandók, további haszonbérbe oly módon fognak kitétetni; hogy az írott ajánlatokon kívül szóbeli árverési ígéretek is el fognak fogadtatni. A bérleti szándékozók tehát az érintett napon, a bérbeadandó tárgyhoz arányzott száztól tíz forintnyi bánatpénzzel ellátva, megjelenni ezennel hivatalosak.

- a) A palánkai uradalomban; az italméresi jog a három Német-, Uj- és O-Palánka nevű mezővárosokban, a cserévesi dunarév jövedelme, a kamenezi „ „ „
- b) A kulai uradalomban; az italméresi jog Kula mezővárosában, a kereszturi husvágási jog.
- c) Az apatini uradalomban; az italméresi jog a kucsikai csárdában, Bogojeván.
- d) A szántóvai uradalomban; a husvágási jog Csatalján, és

Haszonbérlet.

A haszonbérlet feltételei az előtt különösen fognak felolvasatni tudhatni azokat mindazonáltal elő mind a zombori k. kincstári igazgatónál, mind pedig az illető kerületi hivatalnál. Az italméresi jog bérloinek kimenyekhöz képest uradalmi kézi- s szakványok is, külön készpénz fizeté lett, áltengedtethek. — A nyilvános árverés bevégezte után újabb ajánlat nem fogadtatnak — Kik imitt ösméneket, s a kincstári uradalmakon kívülnak, tartoznak erényességüket és addó tól mentes vagyonaik állapotját a helybeli előjárósági bizonyítványok kimutatni, azonkívül pedig biztos szolgálo, a bácsi k. kincstári uradalmakó kezeseket állítani.

Eladó birkák.

A diósgyőri kir. koronai uradalom részéről közhírré tétetik, hogy a Miskolc 2 1/2 órányi távolságra fekvő Mubi pulétező uradalmi juh-majorban 120 db — 215 db anya-, 80 db 2 esztendő s 80 db 3—4 esztendő s, 120 két esztendő, mind finomított szőrű, f. évi aug 18kán tartandó árverés útján a többi gérőnek, készpénzért el fog adatni.